

LAKIALOITE 134/2001 vp

Laki arvonlisäverolain 85 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Aloitteessa ehdotetaan, että elintarvikkeiden arvonlisäverokanta alennetaan asteittain 12 prosenttiin siten, että vuoden 2002 aikana verokanta alenisi 15 prosenttiin.

Elintarvikkeet ovat perushyödykkeitä, joiden hintatasolla on yhteiskuntapoliittinen merkitys. Mitä pienituloisemmasta kansalaisesta on kysymys, sitä suuremman osan tuloistaan hän joutuu käyttämään ruokaan. Niinpä ruoan tai vielä laajemmin elintarvikkeiden verotus on pyritty lähes kaikissa eurooppalaisissa maissa asettamaan mahdollisimman alhaiseksi.

Euroopan unionin jäsenmaista elintarvikkeiden arvonlisäverokanta on yleisimmin 6—7 prosenttia. EU-maista Suomen 17 prosentin verokantaa korkeampi elintarvikkeiden verokanta on vain Tanskassa.

Suomen liittyminen EU:n jäseneksi muutti monella tavalla ja paljon maataloutta sekä elintarvikkeiden hinnanmuodostusta. Jäsenuudistukseen liittyen Ahon hallitus sopi keväällä 1994 erittäin laajasta paketista kansallisia toimia, joilla jäsenyyden vaikutuksia voitaisiin pehmentää sekä heti liittymisvaiheessa että liittymistä seuranneina vuosina.

Ruoan muita EU-maita selvästi korkeamman arvonlisäveron alentaminen sovittiin toteutettavaksi vuoden 1998 alusta siirtymäkorvausten merkityksen poistuttua. Tältä pohjalta eduskunta hyväksyi vuonna 1994 arvonlisäverolain elintarvikkeiden verotusta koskevat pykälät. Pysyvään lakiin arvonlisäverokannaksi kirjattiin 12 prosenttia vuoden 1998 alusta lukien ja 17 prosenttia siirtymäkauden ajaksi. Lipposen hallitus

päätti kuitenkin, ettei sovittua alennusta toteuteta.

Ruoan korkea arvonlisävero on koko elintarvikesektoria koskettava asia. Sillä on vaikutusta työpaikkoihin sekä alan teollisuudessa että maataloudessa. Mutta ruoan arvonlisäverolla on myös vahva oikeudenmukaisuusperustelu. Yksi oikeudenmukaisimmista tavoista keventää verotusta onkin kohdentaa osa kevennysvarasta elintarvikkeiden arvonlisäverotuksen keventämiseen. Perusteltua olisi alentaa samalla myös ruokatarjoilun arvonlisäveroa. Suomen onkin aktiivisesti toimittava EU:ssa, jotta ruokatarjoilun arvonlisäveroa voidaan alentaa.

Tässä lakialoitteessa ehdotetaan, että elintarvikkeiden arvonlisävero alennettaisiin asteittain aikaisemmin päätetylle 12 prosentin tasolle. Vuoden 2002 aikana verokanta laskisi 15 prosenttiin.

Valtiovarainministeriön laskelmien mukaan yksi prosenttiyksikkö merkitsee noin 400 milj. markan suuruisia välittömiä menetyksiä. Toisaalta uudistuksella on myös dynaamisia vaikutuksia, joten fiskaliset menetykset valtiolle ovat huomattavasti edellä esitettyä pienemmät.

Alv:n kevennys tulee toteuttaa niin, että se alentaa täysimääräisesti elintarvikkeiden hintoja. 1.1.2002 tapahtuvan euron käyttöönoton takia ehdotammekin, että elintarvikkeiden arvonlisäveron alennus tulisi voimaan 1.7.2002. Tällöin pystytään paremmin varmistamaan arvonlisäveron alennuksen täysimääräinen heijastuminen ruoan hintaan.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

arvonlisäverolain 85 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun arvonlisäverolain (1501/1993) 85 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1265/1997, seuraavasti:

85 §

Seuraavien tavaroiden myynnistä, yhteisö-hankinnasta, siirrosta, varastointimenettelystä ja maahantuonnista suoritettava vero on 15 prosenttia veron perusteesta:

1) ruokatavara, juoma ja muu sellaisenaan ihmisen nautittavaksi tarkoitettu aine sekä niiden raaka-aine ja niitä valmistettaessa tai säilöittäessä käytettävä mauste, säilöntäaine, väri- ja muu lisäaine (*elintarvike*);

2) rehu ja rehuseos sekä niiden valmistuksessa käytettäväksi tarkoitettu raaka- ja lisäaine, eläinten ruokana käytettävät teollisuuden jätteaineet sekä rehukala (*rehuaine*).

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2002.

Helsingissä 23 päivänä lokakuuta 2001

Jukka Vihriälä /kesk
Olavi Ala-Nissilä /kesk
Markku Laukkanen /kesk
Seppo Kääriäinen /kesk

Hannes Manninen /kesk
Anu Vehviläinen /kesk
Liisa Hyssälä /kesk
Mauri Pekkarinen /kesk